

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.371/2012/2.szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Bihari Krisztina ügyvéd által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti lakos felperesnek - a Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Ádám Attila ügyvéd) által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti székhelyű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2012. június hó 14. napján kelt 7.G.40.080/2012/7. sorszámú ítélete ellen az alperes részéről 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja**, mellőzi a kölcsönbevevőt terhelő kártérítési kötelezettségért való garanciavállalásra, a garantőrt terhelő, a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatfizetési kötelezettségre vonatkozó szerződési feltételek érvénytelenségét megállapító, valamint az alperest elsőfokú eljárási költség fizetésére kötelező ítéleti rendelkezéseket.

Kötelezi a felperest, fizessen meg az alperesnek 25.000,- (Huszonötezer) Ft elsőfokú eljárási költséget.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50.000,- (Ötvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

Az alperessel 2008. szeptember 23-án megkötött szerződések szerint a **L...** Kft. 39.700.000,- Ft, míg a **D...** Kft. 20.400.000,- Ft összegű kölcsönt vett fel részben egyéb pénzügyintézetekkel szemben fennálló tartozásaiak kiegyenlítése céljából. A szerződések 5. pontja értelmében az egyedi kölcsönszerződésekben nem szabályozott kérdéseket az azok elválaszthatatlan részét képező, az alperes hitelezési tevékenységére vonatkozó HIT/20060531/IFI számú Üzletszabályzata tartalmazza. Rögzítették, hogy a kölcsönbevevő megismerte - többek között - az Üzletszabályzatban foglaltakat, és rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek tekinti.

A szerződéseket a kölcsönbevevők részéről a társaságok akkori ügyvezetője, a felperes írta alá. A szerződések 12. pontjában utaltak - mint másodlagos biztosítékra - a felperes „garanciavállalására”.

Ugyanezen a napon a felperes az általa képviselt két gazdasági társaság perbeli kölcsönszerződéseiből eredő fizetési kötelezettségeinek biztosítására „garanciaszerződéseket” kötött az alperessel. A szerződések 1. pontjában rögzítették az egyes kölcsönszerződések létrejöttének tényét, amelyek - és az elválaszthatatlan részüket képező Üzletszabályzat - alapján „a kölcsönbevevőt a jogosulttal szemben... fizetési kötelezettségek terhelik, illetve fogják terhelni”.

A szerződések 2. pontja szerint a felperes a „szerződés aláírásával - az 1. pontban megjelölt kölcsönszerződés és Üzletszabályzat teljes ismeretében - garanciát vállal a kölcsönbevevő 1. pontban megjelölt tartozásaiért, beleértve a járulékos költségeket, valamint a kölcsönbevevőt - a kölcsönszerződés szerződésszegés miatti felmondása esetén - terhelő kártérítési kötelezettséget is. A Garantőr tehát feltétel nélküli kötelezettséget vállal arra, hogy amennyiben a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének esedékességgkor nem tesz eleget, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni anélkül, hogy a kölcsönbevevő és a hitelező közötti jogviszonyt vizsgálná és kijelenti, hogy fizetési kötelezettségét a saját maga, az alapügylet felei vagy bármely más harmadik személy részéről felvethető kifogások nélkül fogja teljesíteni.”

A 3. pont értelmében „a Garantőr fizetési kötelezettségét a jogosult írásbeli felszólítása (ideértve a telefax útján történő felszólítást is) alapján köteles teljesíteni. Amennyiben a Garantőr a jelen szerződésben vállalt kötelezettségét késedelmesen teljesíti, úgy mindenkor az MNB által jegyzett jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamat fizetésére köteles.”

A felperes keresete annak megállapítására irányult, hogy a „garanciaszerződések” 2. és 3. pontjaiban foglalt rendelkezések tisztességtelenek, a szerződések érvénytelenek. Kérte továbbá az eredeti állapot helyreállítását azzal, hogy a felperes nem kezeze a perbeli kölcsönügyleteknek. Keresetét úgy indokolta, hogy a 2. pontban idézett szerződési feltétel sérti a tisztesség követelményét, egyoldalúan és indokolatlanul a felperes hátrányára állapít meg kötelezettséget. Kiemelte, amennyiben az alperes kártérítési igénnyel élne a kölcsönbevevőkkel szemben, a felperes kötelezettsége lenne - a kölcsön visszafizetésén túl - a még be nem következett kár megtérítése is. Mivel az adósok a kölcsönszerződésekben kár megtérítését nem vállalták, kizárólag a felvett kölcsönök törlesztését, a járulékokosság elvéből következően a kezes helytállási kötelezettsége is csak erre terjedhet ki. Álláspontja szerint az ilyen követelés - figyelemmel a Ptk. 273. § (3) bekezdésére - bírósági úton nem érvényesíthető. A továbbiakban arra hivatkozott, a kezesnek a Ptk. 273. § (1) bekezdésében biztosított törvényi lehetősége, hogy mindazokat a kifogásokat érvényesítse, amelyeket az adós érvényesíthet a jogosulttal szemben. Az ezzel ellentétes kikötés jogszabályba ütközik, semmis. Álláspontja szerint ugyancsak kógens törvényi rendelkezéseket - a Ptk. 273. § (1) és (2) bekezdéseit - sérti az a szerződési feltétel, amely késedelmes teljesítése esetére a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamat megfizetésére kötelezi a felperest. Ezzel összefüggésben kiemelte, hogy az adósok a kölcsönszerződésekben

kamatfizetési kötelezettséget nem vállaltak, ennek következtében a kezes helytállási kötelezettsége terheesebb, mint a főkötelezetteké.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a perbeli esetben nem állnak fenn a megállapítási kereset indításának feltételei, mivel a felperes nincs jogvédelmi szükséghelyzetben, vele szemben igényérvényesítés nem történt. Ennek kapcsán utalt a korábban kialakult bírói gyakorlatra.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a perbeli garanciaszerződések 2. pontjának a kölcsönbevevőt terhelő kártérítési kötelezettségért való helytállásra, a kifogásolás jogának kizárására vonatkozó, valamint a 3. pontnak a késedelmi kamatfizetési kötelezettségét megállapító rendelkezései érvénytelenek. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában elsődlegesen rámutatott, hogy a 2012. évi LI. törvény a Ptk-t kiegészítette a 239/A. §-sal, melynek alapján a szerződés - vagy egyes rendelkezései - érvénytelenségének a megállapítását is kérheti a fél a bíróságtól anélkül, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását igényelné. Mivel e rendelkezést a hatályba lépésekor már folyamatban lévő ügyekre is megfelelően alkalmazni kell, nem vehető figyelembe az alperes Pp. 123. §-ára alapított védekezése. Megjegyezte, a felperes marasztalási keresetet is előterjesztett. A felek között létrejött „garanciaszerződéseket” tartalmuk szerint korlátozott készfizető kezességvállalásnak, atipikus szerződésnek tekintette. Álláspontja szerint mivel a kölcsönszerződésekben kártérítésre utalás nincs, annak a kezesi szerződésekben történő kikötése a Ptk. 273. § (1) bekezdésében foglalt járulékoság elvébe, jogszabályba ütközik, következésképpen semmis. Ugyanezen jogszabályba ütközőnek találta a kezes kifogásolási lehetőségének kizárását és a szerződések 3. pontjában szereplő kamatkikötést. Utóbbival összefüggésben hangsúlyozta, a főkötelezettek a kölcsönszerződésben külön kamatfizetési kötelezettséget nem vállaltak, csupán meghatározott összegű részletek teljesítését, emiatt a támadott rendelkezés sérti a járulékoság elvét.

Az ítélettel szemben, annak részbeni megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében az alperes terjesztett elő fellebbezést. Hivatkozása szerint a felperest nem illeti meg a megállapítási kereset előterjesztésének joga. Ennek kapcsán kifejtette, a Pp. 123. §-a ellentétes a Ptk. 239/A. §-ával, ami nem oldható fel úgy, hogy alkalmazásuk során a bíróság a hatályos Pp. rendelkezéseit figyelmen kívül hagyja és az újabb anyagi jogi szabály alapján jár el. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az ügy eldöntése szempontjából lényeges, a szerződések részét képező Üzletszabályzat becsatolására a bizonyításra köteles felperest nem hívta fel, ezzel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta. Kiemelte, az Üzletszabályzat XI/3. pontja a kölcsönbevevő szerződésszegése miatti szerződésfelmondás esetére vonatkozó fizetési kötelezettségek között a kártérítést is rögzíti, melynek következtében a felperes helytállási kötelezettsége nem súlyosabb, mint az adósoké. Hangsúlyozta, az Üzletszabályzat V/6. pontja késedelmi kamatfizetési kötelezettséget ró a kölcsönbevevőkre, ezzel egyező rendelkezést tartalmaz a kezes vonatkozásában a garanciaszerződés. Ügyleti kamatfizetési kötelezettség - ahogyan azt az elsőfokú bíróság értelmezte - nem szerepel a garanciaszerződésekben. A

garanciaszerződések 2. pontjának második mondatában megfogalmazott kikötések álláspontja szerint szintén nem jogszabálysértőek, mivel a Ptk. 200. § (1) bekezdése szerint a felek a szerződés tartalmát szabadon állapíthatják meg, a Ptk. diszpozitív szabályaitól - köztük a Ptk. 273. § (1) bekezdésében írtaktól - közös akarattal eltérhetnek.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezéseinek helybenhagyását kérte azok helyes indokaira hivatkozással.

A fellebbezés részben alapos.

Helyesen utalt arra az alperes fellebbezésében és elsőfokú eljárásbeli védekezésében, hogy a korábbi bírói gyakorlat szerint nem volt lehetőség önállóan a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset indítására, csak ha a Pp. 123. §-ában foglalt feltételek fennálltak. Az ezt a gyakorlatot megalapozó jogi szabályozás azonban a Ptk. 239/A. § (1) bekezdésének 2012. május 26-i hatályba lépésével megváltozott.

A Ptk. 239/A. § (1) bekezdése szerint - melyet a folyamatban levő ügyekre is alkalmazni kell - a fél a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (részbeni érvénytelenség) megállapítását a bíróságtól anélkül is kérheti, hogy az érvénytelenség következményeinek alkalmazását is kérné. A Ptk-t e tekintetben módosító törvényi rendelkezés (2012. évi LI. törvény) indokolása szerint a módosítással a jogalkotó a felek anyagi jogi igényének - eljárásjogi korlátozástól mentes - érvényesítésének lehetőségét már az új Ptk. - melynek VI. Könyv Második rész VI. Cím XIX. Fejezet 6:109 pontja ezzel egyezően rögzíti a megállapítási per megindításának lehetőségét - hatályba lépését megelőzően biztosítani kívánja. E törvényi indokolásból is megállapítható, hogy a Ptk. 239/A. § (1) bekezdése a szerződés érvénytelensége körében a Pp. 123. § főszabályához képest különös rendelkezést tartalmaz. Valójában tehát az ellentét az új anyagi jogi szabályozás és a Pp. 123. §-a között csupán látszólagos: a két rendelkezés - a jogban gyakori - lex specialis és lex generalis viszonyában áll egymással; ilyen esetben a jogalkalmazás során a speciális törvényi szabályozás alapján kell eljárni. Megjegyzi az ítélőtábla, az anyagi jogszabályok más esetekben is előírhatnak különös - a Pp. eljárásjogi főszabályától eltérő - normaalkalmazást (például a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti exculpatios (kimentéses) bizonyítás, szemben a bizonyítási teher Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt általános szabályától).

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy a felek nem „garanciaszerződéseket” kötöttek. A létrejött szerződések - tartalmukat tekintve (Ptk. 207. § (1) bekezdés) -készfizető kezességvállalások (Ptk. 272. § (1) bekezdés, 274. § (2) bekezdés). A Szegedi Ítélőtábla számos hasonló ügyben kifejtette a garancia- és kezési szerződések között mutatkozó tartalmi eltéréseket (így például BDT 2012/1/6. számú, Szegedi Ítélőtábla Gf.I.30.087/2010. számú ítélet).

A garanciavállalási szerződésben a garáns szerződő fél - amely pénzüintézet lehet - arra vállal kötelezettséget, hogy meghatározott feltételek bekövetkezése - így különösen bizonyos esemény beállta vagy elmaradása, illetőleg okmányok benyújtása - esetén a

kedvezményezettnek meghatározott időszakban és összeghatárig fizetést fog teljesíteni (Ptk. 249. §). A bankgarancia polgári jogi szempontból egy absztrakt személyi hitelbiztosíték, amelynek lényege egy szerződésben vállalt kötelezettség teljesítésének - a szerződésben egyébként részt nem vevő - bank által történő megerősítése. A garancia tehát önálló - nem járulékos - kötelezettségvállalás, nem jelenti az adós kötelezettségeinek átvételét. Célja - díjazás ellenében - az ügylet kockázatának csökkentése vagy kiküszöbölése. Amennyiben ilyen tartalmú jogviszony alapján teljesít a garáns fél, az nem csökkenti az alapjogviszony kötelezettjének a jogosulttal szemben fennálló tartozását (BH 1998/440. számú eseti döntés).

Ezzel szemben a kezes - a Ptk. 272. § (1) bekezdése szerint - arra vállal kötelezettséget, ha a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni. A kezes kötelezettsége tehát járulékos jellegű szerződést biztosító mellékkötelezettség, amely mindig ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelyért kezességet vállalt. Amennyiben a jogosult igényét kielégíti, a követelés az azt biztosító és a kezességvállalást megelőzően keletkezett jogokkal, valamint a végrehajtási joggal együtt reá átszáll (Ptk. 273. § (1) bekezdés, 276. § (1) bekezdés). A törvényi engedmény folytán a kezes megtérítést követelhet a kötelezettől, ha helyette teljesített.

A felperes kötelezettségvállalása - a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezéssel - tartalmát tekintve nem minősül „garanciavállalásnak”, az készfizető kezességvállalás: az ügyvezető, mint magánszemély vállalt járulékos helytállási kötelezettséget a lízingbevevő mindenkor tartozásához mérten, és nem szabták meg a kötelezettségvállalás határidejét sem.

Az eljárás során a felek között nem volt vitatott, hogy a felperes által támadott kikötéseket az alperes általános szerződési feltételként alkalmazza, azokat több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatározta (Ptk. 205/A. § (1) bekezdés).

A Ptk. szerződési szabályai főszabályként diszpozitívak; a diszpozitív rendelkezésektől a felek szerződéses jogviszonyaikban eltérhetnek, az ilyen szerződési kikötések nem ütköznek jogszabályba. Önmagában azonban az a körülmény, hogy az adott kikötés - általános szerződési feltétel - nem ütközik kogens jogszabályi rendelkezésbe, nem jelenti, hogy ne lehetne indokolatlanul, egyoldalúan előnyös a pénzügyi intézmény számára (Ptk. 209. § (1) bekezdés). Az ilyen tisztességtelen kikötés, általános szerződési feltétel a Ptk. 209/A. § (1) bekezdése szerint a sérelmet szenvedett fél részéről megtámadható, fogyasztói szerződés esetében pedig semmis (Ptk. 209/A. § (2) bekezdés, Kúria 2/2012. (XII.10.) PK véleményének 2. pontja).

A kezesi szerződés járulékosága folytán a perbeli jogügylet fogyasztói szerződésnek nem minősíthető, mivel az alapszerződések, a kölcsönügyletek a felperes ügyvezetése alatt álló gazdasági társaság működésének célját szolgálták.

Ez önmagában kizárja a kölcsönszerződést biztosító mellékkötelezettség fogyasztói jogügyletkénti minősítését (hasonlóan: Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.087/2010. számú

eseti döntés). A szerződő fél is csak akkor minősül - a szerződési nyilatkozat értelmezése tekintetében - fogyasztónak (Ptk. 685. § d) pontja), ha a szerződést olyan célból köti, amely független az általa folytatott gazdasági vagy szakmai tevékenységtől (EBH 2005/1321. számú eseti döntés); ezzel szemben a kölcsönfelvétel célja a gazdasági társaság tevékenységének elősegítése, részben más pénzügyi intézménnyel szemben fennálló

kölcsöneinek törlesztése volt, amelyhez szükségszerűen kapcsolódott biztosítékként az ügyvezető, mint természetes személy kezességvállalása.

Az egyes támadott szerződési kikötésekkel összefüggésben az ítéltábla álláspontja a következő:

1. A kezes kártérítési kötelezettsége

Amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződést megszegi, vele szemben - a Ptk. rendelkezései szerint - a szerződésszegés jogkövetkezményei alkalmazhatóak, köztük az egyik lehetséges jogkövetkezmény, hogy köteles megtéríteni a szerződésszegéssel okozott kárt (Ptk. 318. § (1) bekezdés). Erről az alapjogviszonyban érdekelt feleknek a kölcsönszerződésben külön megállapodniuk nem kellett, mivel azt jogszabály rendezi (Ptk. 205. § (2) bekezdés). A kölcsönbevevő kártérítési felelőssége tehát - szerződésszegése esetén - a törvény rendelkezéséből fakadóan fennáll, következésképpen a kezes nem vállalt többet, mint a főkötelezettet terhelő kötelezettség, nem sérült a Ptk. 273. § (1) bekezdésében foglalt járulékoság elve.

A kezeset másfelől csak akkor terhelheti kártérítési felelősség a főkötelezett által szerződésszegéssel okozott károkért, ha ezt a kezesi szerződésben külön kikötötték. A perbeli esetben éppen ez történt. Erre irányuló kikötés hiányában a kezes kötelezettsége csak a kezesség elvállalása után esedékessé váló mellékszolgáltatásokra terjed ki, melyekkel már kezességvállalásakor számolnia kellett.

A kölcsönszerződés megszegésével okozott károk kölcsönbevevő általi megtérítése nem esik a Ptk. 204. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban szabályozott esetkörbe (naturalis obligatio illetve állami szerv útján nem érvényesíthető követelések) és fel sem merült az alapszerződések érvénytelensége, ezért a felperesnek a Ptk. 273. § (3) bekezdésére történt hivatkozása szintén alaptalan. Kifejezett kezesi kötelezettségvállalása alapján az ilyen jellegű kár megtérítésére irányuló - esetleges - követelés vele szemben bírósági úton érvényesíthető. Erre a Ptk. 274. § (2) bekezdésének b) pontja is módot ad, amikor kimondja, hogy abban az esetben, ha a kezességet kár megtérítéséért vállalták, a kezes nem követelheti, hogy a jogosult a követelést először a kötelezettől hajtsa be.

A kifejtettekből következően a főkötelezett által a kölcsönszerződések megszegésével az alperesnek okozott károkért való kezességvállalást rögzítő általános szerződési kikötés nem ütközik kógens jogszabályi rendelkezésbe (Ptk. 200. § (2) bekezdés), és tisztességtelennek (Ptk. 209. § (1) és (6) bekezdés) sem minősíthető. A kezes döntésétől függ, milyen terjedelemben vállal helytállási kötelezettséget a kölcsönbevevő tartozásaiért.

2. A kezeset terhelő késedelmi kamatfizetési kötelezettség

A főkötelezettet külön kikötés nélkül is - a törvény erejénél fogva (Ptk. 301. § (1) bekezdés) - terheli késedelmi kamatfizetési kötelezettség késedelmes teljesítés esetén. E kötelezettséget az Üzletszabályzat VII.2. pontja szintén rögzíti, mértékét

- 7 -

Gf.I.30.371/2012/2.szám

pedig az alperes közzétett Hirdetménye (6. pont) határozza meg a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresében. A felperesnek - mivel a kölcsönszerződéseket a kölcsönbevevő ügyvezetőjeként maga írta alá - mindezek rendelkezésére álltak.

A kezesi szerződés szerint ugyanakkor, ha a kezes - fizetési felszólítást követően - a saját, önállóvá vált fizetési kötelezettségének nem tenne eleget, ettől az időponttól kezdődően - az ezt követő időszakra - tartozik a kölcsönbevevővel egyező mértékű késedelmi kamatot fizetni. Ennek alapja, hogy a felszólítással a hitelező vele szemben is lejárttá tette a követelést. Az ilyen kikötés nem ütközik jogszabályba (Ptk. 200. § (2) bekezdés) és nem is

tisztességtelen, a jogszabály előírásának megfelelő rendelkezést tartalmaz (Ptk. 209. § (6) bekezdés). Ha ugyanis a kezes - ahogyan a főkötelezett - maga is késedelembe esik, akkor őt saját mulasztásából adódóan terheli a késedelmi kamat fizetésének törvényi (Ptk. 301. § (1) bekezdés) kötelezettsége.

A hitelezőt azonban egy követelés után kétszeres késedelmi kamat nem illetheti meg, mivel a kezesség funkciója kizárólag a pótlólagos helytállás - a kezes lényegében annak a személynek a jogi pozíciójába kerül, akinek a kötelezettségéért helytállással tartozik (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) 1/2007. Polgári Jogegységi Határozata 2. pontjának indokolása) -, nem pedig az, hogy a hitelező kétszeres kamatbevétel révén gazdagodjék. (Hasonlóan: Gárdos István A kezesség esedékessége és elévülése II/1. pontja, megjelent a Gazdaság és Jog 2012. július-augusztusi számában.)

Amennyiben a kikötött mértékű késedelmi kamatot a főkötelezettel szemben felszámítja a pénzintézet, majd az ezzel növelt összeg után fizettet további késedelmi kamatot a kezessel saját kötelezettségvállalásának megszegéséből eredően a köztük létrejött kezesi szerződésben meghatározottak szerint, az alapjogviszonyban felszámított kamat tőkésítése következne be, amelyre nincs jogi lehetőség (hasonlóan: Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.348/2011. számú ítélet, eBDT2008/1828. számú eseti döntés). Önmagában azonban a főkötelezettével egyező mértékű késedelmi kamatkikötés a kezesi szerződés megszegése esetére sem tisztességtelennek, sem jogszabályba ütközőnek nem tekinthető.

3. A kifogásolás jogának kizárása

A Ptk. már hivatkozott 273. § (1) bekezdésének 2. fordulata úgy rendelkezik, hogy a kezes érvényesítheti azokat a kifogásokat, amelyeket a kötelezett érvényesíthet a jogosulttal szemben. A „garanciaszerződés” elnevezésű okiratba foglalt kezesi szerződésben alkalmazott, ezzel ellentétes általános szerződési feltétel - mellyel a kezes kifogásolási jogát kizárták - a Ptk. 200. § (2) bekezdés értelmében semmis, az idézett kógens jogszabályi rendelkezésbe ütközik (eBDT2012/2614. számú eseti döntés II. tétele). Adott esetben - eltérő értelmezés esetén - az alperes esetleges szerződésszegése miatti felelősség kizárására is alkalmas lehet egy ilyen tartalmú szerződési kikötés, hiszen a kezes - a kikötés szerint - még emiatt sem élhetne kifogással. A szerződésszegésért való felelősséget pedig - ha jogszabály másként nem rendelkezik - nem lehet kizárni és korlátozni, kivéve, ha az ezzel járó hátrányt az ellenszolgáltatás megfelelő csökkentése vagy egyéb előny kiegyenlíti (Ptk. 314. § (2) bekezdés). Ilyen kompenzálás a perbeli szerződésben nem történt, a támadott kikötés indokolatlanul, súlyosan korlátozza a kezes a törvény erejénél fogva megillető kifogásolási jogosultságot. Helyesen döntött tehát a bíróság, amikor e

kikötés tekintetében megállapította, hogy az kógens jogszabályi rendelkezésbe ütközik, következésképpen semmis, érvénytelen.

A részleges érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása tekintetében a felperes fellebbezéssel nem élt, ezért a tisztességtelen kikötés nélküli tartalommal a kezesi szerződés változatlanul köti a feleket. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a Ptk. 209/A. § (1) bekezdése szerint a sérelmet szenvedett fél a tisztességtelen általános szerződési kikötést támadhatja meg, nem a szerződés egészét, ebből következően - a tisztességtelen kikötés, mint speciális érvénytelenségi ok sajátosságai miatt - a kikötés érvénytelensége nem a szerződés egészét teszi érvénytelenné, kizárólag a kikötéssel érintett részt. Az ilyen

feltétellel kötött szerződésre a részleges érvénytelenség szabályait (Ptk. 239. §) kell alkalmazni (hasonlóan: Kúria 2/2012. (XII.10.) PK véleményének 8/a) és b) pontjaihoz fűzött indokolás).

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, mellőzte a kölcsönbevevőt terhelő kártérítési kötelezettségért való garanciavállalásra, valamint a garantőrt terhelő, a késedelmi kamatfizetési kötelezettségre vonatkozó szerződési feltételek érvénytelenségét megállapító elsőfokú ítéleti rendelkezéseket.

Mivel a részbeni megváltoztatással módosultak az elsőfokú eljárásbeli pervesztességi-pernyertességi arányok, túlnyomórészt az alperes vált pernyertessé, a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint mellőzte az alperest elsőfokú eljárási költség fizetésére kötelező rendelkezést, egyben kötelezte a nagyobb arányban pervesztes felperest, fizessen meg az alperesnek 25.000,- Ft elsőfokú eljárási költséget. A megállapított összeg az alperesi képviselő pernyertességi arányához igazodó ügyvédi munkadíját takarja, melynek meghatározása során az ítéltábla figyelemmel volt a per tárgyának értékére és a kifejtett munkamennyiségre (32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdés).

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Tekintettel arra, hogy az alperes fellebbezése túlnyomórészt eredményre vezetett, a Pp. 81. § (1) bekezdésének alkalmazásával kötelezte a felperest, fizessen meg az alperesnek 50.000,- Ft másodfokú eljárási költséget, amely tartalmazza a lerótt fellebbezési eljárási illeték és a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányos munkadíj pernyertesség mértékéhez igazodó összegét.

Szeged, 2013. január hó 18. napján

Dr. Kemenes István sk.
tanács elnöke

Dr. Kiss Gabriella sk.
előadó bíró

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla sk. a
táblabíró